

Előfizetési árak:
Egész évre 4 ft., felévre 2 ft.,
negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap**
Felelős szerkesztő:
ERSCHINGER JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: vasut-u. 15.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: fűt 20.
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési pénzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

A községi tisztviselők fizetésé- nek rendezése.

Ujpest község rohamos fejlődése folytán a felmerült hivatalos teendők ellátására folyton szaporítani kellett és kell még ma is a munkaerőt, úgy hogy manapság már a tisztviselői kar tekintélyes száma munkaerőből áll, a munkájuk fizetése tetemesen igénybe veszi a község pénztárát. Sajnos azonban, hogy az életfentartásáról kellő gondoskodva még nincs. Mikor a község szervezési szabályrendeletét 1889-93. években megalkották — mert ennyi idő kellett, míg az a sok mindenféle pótlás és igazítás után jogerőre emelkedhetett — már akkor is szerveztek új állásokat s a fizetéseket is úgy ahogy rendezték, de ez a rendezés csak ideiglenes jellegű lehetett, mert hiszen azóta a megélhetési viszonyok, a lakbér és az élelmiszerek drágulása folytán tetemesen megváltozott, s ezt a község tisztviselői súlyosan érzik is. Itt tehát sürgős szükség van arra, hogy a fizetés rendezés kérdését dülőre juttassák. Végre is vannak itt tisztviselők, akik a községet egy évtizednél tovább, sőt még annál is több időn át szolgálják, s akik ma is ugyanazon fizetést huzzák, mint amilyenek megválasztva lettek; már pedig mindenütt az egész világon meg van adva a közszolgálatban állóknak a mód arra, hogy éveken át telje-

sített munkájuk után némi előléptetésben, avagy fizetésjavításban részesüljenek. Csak Ujpest — ez a fiók Amerika az — amelyben a létező mindenféle rendszertől eltérőleg történik minden s így az is, hogy a teljesített munkát és szolgálatot nem méltányolják eléggé.

A község képviselőtestülete is érezte azt, hogy ez irányban valamit tenni kell és minthogy nála minden intézkedés az ideiglenességben nyilatkozik meg, elhatározta 1894. évben reákövetkező évi költségvetés tárgyalásakor, hogy az állandósított tisztviselők és segédszemélyzet részére lakbért ad; minthogy azonban ez a határozat nem az előirt szabályoknak megfelelőleg hozatott, a törvényhatóság ezt nem hagyta helyben, hanem visszaküldte azzal, hogy hozzon a képviselőtestület a fizetések arányosítása kérdésében határozatot, ezt illeszse be a szervezési szabályrendeletbe s a megfelelő formások betartása után terjessze azt vissza jóváhagyás végett. Ezen törvényhatóság végzés meghozatala óta immár másfél év elmúlt, de az végre nem hajtatott.

Bátran el lehet mondani, hogy ez a kérdés az elposványosodás stádiumába került, bizottság, előjáróság s ismét bizottság elő került.

A képviselőtestületi közgyűlés tárgysorozataira több ízben felvétellett de mindannyiszor vissza is utasított, mert nem volt előkészítve stb. stb. Szóval ma

is csak úgy áll ez az ügy mint volt 1895. év elején.

Legutóbb is tárgyalni akarta a képviselőtestület ezt az ominosus ügyet, de akkor is visszautasították azzal, hogy a bizottság által kidolgozott szabályrendelet tervezet, melyben a fizetésrendezés kérdésének megoldása mellett újállások kreálásáról és régiék megszüntetéséről is szó van, tanulmányozhatás céljából nyomassák ki s osszák szét a képviselőtestületi tagok közt. Csak ennek megtörténte után tűzzék ki azt újra napirendre.

Nó már most a legjobb akarat mellett sem lesz abból a szabályrendeletből az idén semmi, mert ha azt a képviselőtestület le is tárgyalta, törvény szerint még 30 napi közszemléré kell kitenni s csak ennek megtörténte után lehet azt a törvényhatósághoz jóváhagyás végett felterjeszteni. A törvényhatóság pedig a felett csak a legközelebbi közgyűlésében dönthet, ami pedig tudvalevőleg csak ősszel az októberi közgyűlésen történhetik meg, vagy ha e felett nem határozna, ugy a közgyűléstől számított 40 nap múlva válnék az hallgatóságos hozzájárulás útján jogerőssé.

Ez volna a legjobb eset, s akkor ez év végén már volna szabályrendeletünk, de nagyon valószínű, hogy ez így megtörténni nem fog, hanem visszaküldik azt a községnek pótlás és kiegészítés

A „KÖZÉRDEK” TÁRCZÁJA.

A szegény irnok.

Az alföldön X. város közelében, a »Hortobágyi« pusztánál melletti egy Kerekes Dani nevű nagyon szegény, de kiválóan szép fiatal ember, ki egy odaváló földbirtokosnál irnokskodott.

A földesúr, meggyőződve ügyességéről, teljesen megbízott benne és elküldte egyszer a környékben szarvasmarhát vásárolni. Ez alkalommal többek között eljutott a fiatal Kerekes Dani egy G. nevű gazdag földbirtokoshoz. Ez nagyon alacsony származású ember volt, ezelőtt paraszt, de rendkívül eszes, tehetséges és főleg kiváló emlékező tehetségeről volt ismertes. Így p. o. pontosan ismerle az egész vidék birtokosainak értékét, a talaj jóságát, a rajta levő terhet s kiterjedését.

Szerencsére, szorgalom és rendkívül munkásság által jelentékeny vagyont szerzett, s most már több szép birtoknak volt ura.

Az irnok nála vásárolta a kívánt szarvasmarhát s miután az üzletet megkötötte meghívta őt asztalához.

Vacsora alatt úgy mint vacsora után kitűnően mulattak a házi és egyetlen leánya a fiatal ember társaságában, ki jó kedélyű, udvarias és ügyes modorával egészen megnyerte a vendéglátók szívet.

Minthogy az idő nagyon gyorsan telt, késő lett s Kerekes Dani szívesen fogadta a házigazda ajánlatát, ki arra kerte, hogy az éjjelt náluk töltsse. Másnap reggel aztán korán elutazott.

Par percz múlva így szólt leányához a földesúr:

— »Mió esinos ez a Kerekes Dani, en ugyanez ak megismerettem.«

— »Nexem is tetszik — mondá a leány — ez nekem való férj volna.«

— »Ejnye — mondá az apa — miért nem mondád azt előbb nekem?«

— »Nem mertem en ezt lenni kedves atyám, mert hát másként nem ismerem.«

— »Ej! mit, ha neked annyira tetszik, mint mondád s akarod őt, akkor majd tesszünk róla.«

Ezen szavakkal kislelt a szobából, befogatott s lobkolába a fiatal ember után hajtatott. Nemsokára utolerte Kerekes Danit, s így kiáltott hozzá:

— »Hallja csak kedves Kerekes ur, maga csak egy szegény irnok ugy-e bár, csodálkozok rajta, hogy en a gazdag földbirtokos maga után utaztam. De ön rendkívül megtetszett leányomnak és ha akarja őt, minden további akadály nélkül feleségül veheti.«

— »Őn — felelte a fiatal Kerekes Dani, a legörömteljesebb meglepetéssel — az ön szavai halszárnyalják legmeresebb vágyaimat is. Kedves leánya nekem is végtelenül tetszik, de hát nagy szegénysegem miatt nem merem nyilatkozni.«

— »Ej! az nem tesz semmit — mondá a földbirtokos — majd tesszünk róla! Csak jöjjön velem azonnal vissza. Gyorsan, gyorsan!«

A fiatal ember természetesen ráállott az ajánlatra s kellemes társalgás közben megérkeztek G. birtokára, s ott egyenesen a lakóházban siettek.

— »Fogadd őt« — kiálta az apa örömmel

leányának, a mint a fiatal Kerekes Danival a szobába léptek, s diadalmas mosollyal, gyorsan hozzá vezette.

— »Ah! pompás, hogy ön megint itt van!« viszonzá a leány örömlépetten a tyának szerencsésen sikerült utazása fölött. Most következtek a kölcsönös boldog üdvözlések és valóban, s egyéb a rokonszevből kifolyó nyilatkozatok a szerelmesek között. Egy pillanat alatt természetesen a föld legholdogabb halandói lettek, s vidáman tréalkoztak és enyelegettek egymással, szívük kedvük szerint.

— »Nos — mondá az apa — teljesen meggyegetek-e egymással?«

— »Minden esetre kedves papa« — felelték egyhangulag.

Ez is azonnal megtörtént.

Es így Ilona kisasszonynak, ki már több gazdag keret kiköszarozott, szép fiatal vőlegénye lett, míg a fiatal Kerekes Dani, ki rövid pár óra előtt meg reménytelen szegény irnok volt, gazdag menyasszonyt nyert Ilona kisasszonyban és most mint boldog vőlegény, telve a legszebb reményekkel, elragadtatva utazott vissza fönökehez. Rövid idő alatt megtörtént a többi szükséges előkészület is és a jegyesek megtartották a fényes lakomával egybekötött esküvőt. A derek vő lett később természetesen a kitűnő após örököse, ki ráhagyta kis vagyonát, úgy körülbelül 160.000 korona értékben, mely őt birtokból állott, minden hozzátartozó ingóságával együtt.

Emberemlékezet óta nem volt egész alföldön oly boldog házasság, mint az, melyet Ilona kisasszony a szegény Kerekes Dani irnokkal kötött.

Mut'd

végett, amint megtették azt több ízben akkor, mikor ez a szerencsétlen szervezési szabályrendelet első ízben megalakított, kerek 4 év szükségeltetvén arra, hogy az jogerőssé váljék. A község tisztviselői tehát messze vannak még az előadottak folytán attól, hogy fizetésük rendezve és existenciájuk biztosítva legyen, pedig veszedelmes árnyék-ként mindinkább előre tolatódik a közigazgatás államosításának, avagy ami ezzel egyértelmű: a községnek a főváros-hoz való csatlósának kérdése. Kérdjük most már mi lesz az említett bármely esetben a község alkalmazottjairól? Ha ez bekövetkezik, minden esetre a rövidebbet fogják húzni az állammal vagy a fővárossal szemben. Ezt kell tehát megelőzni s a község alkalmazottjairól kellő módon gondoskodni, mert ezt nemcsak a méltányosság, hanem a jog és kötelesség is megköveteli. Újpest községben manapság a megélhetés ép oly nehéz, mint a fővárosban, ezt tudja és belátja mindenki, s ha összehasonlítást teszünk a mi tisztviselőink és a fővárosiak között, ugy azonnal szembeötlök a nagy aránytalanság! Hogy például szolgáljunk: a fővárosban irnok évi fizetése a lakbérrel együtt 1100 frt. Újpesten pedig 600 frt. lakbérére pedig nincs. Tehát a különbség 500 frt. Ha hozzávesszük még, hogy ott a hivatalos órák 8-tól 2-ig egyfolytában vannak s így azok délutáni foglalkozás útján is szaporítják jövedelmüket, addig itt erre sincs a mód megadva, mert a hivatalos órák beosztása oly észszerűtlen, hogy a mellékfoglalkozásra phisikai ideje itt a tisztviselőnek nincs.

Sok indokot lehetne még felhozni a fizetésrendezés szükségességének sürgős volta felett, de lapunk terjedelme azt nem engedi meg. De részben feleslegesnek is tartjuk, mert vannak a képviselőtestületi tagok közt elegenden, akik ezt a szívükön hordják s bizonyára nem rajtok mult, hogy ez a kérdés még eldöntve nem lett.

Felhívjuk tehát a képviselőtestületet, hogy ezen ügy rendezéséhez immár komolyan fogjon hozzá, s ezt a magát valóságos tengeri kigyóvá kinőtt kérdést rendezze előrelátással a község tisztviselőinek jövője érdekében, mindazonáltal az anyagi helyzetnek figyelembevételével is.

Hisszük, hogy a jóakarát megvan s bizunk abban, hogy a legközelebbi közgyűlés komoly megfontolással végredülőre viszi azt. Vajjon azután a törvényhatóságnál nem-e akad meg, az a jövő titka.

Magához a fizetések egymáshoz arányához is van néhány szavunk, erről legközelebb emlékezünk meg.

Allandó bizottságok.

Újpest község képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésen megválasztotta a szervezési szabályrendeletében gyökerező allandó bizottságok tagjait.

Ezen megválasztott tagokat a községi bíró megalakulás végett f. hó 10-ére meghívta a község-házára, a hol aztán az egyes bizottságok, az egészségügyi és ipariszkolai bizottságok kivételével, meg is alakultak.

Ha ezen bizottságok a jövőben is anynyi tevékenységet fognak kifejteni, mint a multban, ugy a bizottsági tagok megválasztása s

a bizottságok megalakulása ezuttal is, — hogy a jutalmazott új műszóval eljünk — delibabossá válik.

Tudjuk, hogy ezen allandó bizottságok eddig nem cselekedtek semmit, holott a szervezési szabályrendeletben lefektetett elveknel fogva minden az előjáróság és a községi képviselőlet elé kerülő dolgoknak az allandó bizottságok retortáján kellene keresztül menniök.

Hogy a képviselőtestület s különösen az előjáróság mellőzte az allandó bizottságokat, annak oka abban rejlett, hogy tőlük nem várható semmit. A véleményező vagy javaslattevő veget hozzájuk utasított ügyekben soha nem jartak el úgy, hogy javaslataikat, vagy véleményeiket a tárgyalás alapjául el lehetett volna fogadni.

Ezért vált uzussa, hogy minden ügyben, mely szűkebb körű megvitatás tárgyát kepezte, a képviselőtestület ad hoc bizottságot küldött ki, meg a legutóbbi időkben is.

Mi szükség volt p. o. az új község-ház építést előkészítő munkák kidolgozására a képviselőlet keletéből külön bizottságot kiküldeni?

Mi szükség volt a most folyamatban levő közevesi munkálatok feletti felügyeletet egy külön bizottságra bízni, mikor mindezekre az építési bizottság a leghivatottabb?

A szervezési szabályrendelet megfelelő szakasza világosan megszabja, hogy az építési bizottság a községi építkezéseknél terveket és költségvetést dolgoz ki és felügyel az építkezés folyamára.

Mikor készített terveket és költségvetést és mikor ügyelt fel a folyamatban levő építkezésekre az építési bizottság? Mikor? Meg leginkább megálltak helyüket az ipariszkolai és az ovoda felügyelő-bizottságok. Ennek is meg van az oka. Ezek a bizottságok az előjáróság és a képviselőtestülettől teljesen el vannak szigetelve, önálló intézkedési joguk van s eljárásukkal nem a képviselőtestületnek számolnak be. A megalakuláskor hallottuk, hogy az egyes bizottságok teljes ambícióval fognak munkájukhoz látni, meg fogják követelni azon jogokat, melyeket a szervezési szabályrendelet számukra biztosít, viszont az előjáróság is hajlandóan mutatkozik letelezésükről tudomást és munkálataikat figyelembe venni.

Nagyon kívánatos is volna, hogy a községi ügyek vezetése ekként a törvényes mederbe tereltessek vissza:

Most, mielőtt munkához fognának, figyelmeztetjük a bizottságokat, hogy ügyeikről rendszeres beküldött könyvben pontos jegyzőkönyvet vezessenek, mert csak így kerülhetik ki azt, hogy egy ügyben kétszer-háromszor es mindannyiszor különféle, egymással homlok-egyenest ellenkező határozatot hozzanak.

Mi, a kik ebben figyelemmel fogjuk kísérni a bizottságok működését, annyiszor, a mennyiszor okunk lesz rá, pehelt gere fogjuk alítani a bizottságokat, azoknak egyes tagjait: a rosszakaratot, sőt a közönyt is üldözni fogjuk. Azért is azok, a kik nem éreznek magukban elég erélyt, szorgalmat és kitartást arra, hogy bizottsági tagsági feladatuknak megfelelni tudjanak, mondjanak le a közjó érdekében elve tagságukról és engedjenek telt lelküismeretes, munkaszerető és dolgozni tudó egyéneknek.

A megválasztott bizottsági tagok névsorát mult számunkban hoztuk, az egyes bizottságok elnökeinek névsorát ezen lap «községi ügyek» rovatában találja meg az olvasó.

KÖZSEGI ÜGYEK.

— A képviselőtestület kebeléből alakított különböző allandó bizottságok folyó hó 10-én alakultak meg és működésüket azonnal meg is kezdték.

— Az esztergomi helyi érdekű vasút ügyében bejárás volt e hó 9-én Solymáron és folytatólag Újpesten is, mely alkalommal a vasutvonal közeleiben fekvő épületek légtávtatát állapították meg. A bizottságot Vasárhelyi Géza megyebizottsági tag vezette mint elnök. Tagjai voltak azonkívül Kemény Gusztav és Kontra Kálmán főszolgabírók. A bizottság az újpesti vonalrész menten tekvő épületeket részint a megfelelő légtávtat, részint tüzmentes voltuk miatt meghagyandónak véleményezte.

— Az újpesti községi allandó bizottságok f. hó 10-én megalakultak. A mennyiben az egészségügyi, ipariszkolai és ovodafelügyelő-bizottságok kivételével minden bizottságnak a községi bíró hivatalból elnöke, e szerint ezek kivételével csak az alelnökök az említett bizottságoknak azonban elnökei, alelnökei és egyéb tisztviselői is választottak meg. És pedig: *Építési bizottság*: alelnök: Csepreghy Pál, szakértő: Steiner Lajos építőmester; *Tűzrendészeti bizottság*: alelnök: Korponay Ödön, *Köz-munka bizottság*: alelnök: Wolfner Tivadar, *Gazdasági és számvizsgáló bizottság*: alelnök: Mady Lajos, *alökvető bizottság*: alelnök: Boscovics Alajos, *ovoda bizottság*: elnök: 19 szavazat közül 8 szavazattal Mady Lajos, alelnök 3 szavazattal Boscovics Alajos, míg a többi 7 szavazat megosztott; gondnok: 6 szavazattal Kárpáthy József, jegyző: 9 szavazattal Dezső Lajos. Ugyanekkor megválasztottak a női tagokat. Itt s tudtak megállapításra jutni s azért titkosan szavaztak. Megválasztottak: Dezső Lajosné 8 szavazattal, Mady Lajosné és Szerényi Kázmerné 7—7 szavazattal, dr. Hedervari Sománé 6 szavazattal, mígnem Friedmann Ármáné és Hőbert Beláné közt, kik mindegyike 4—4 szavazatot nyert, Mady Lajos elnök szavazatával Hőbert Beláné javára döntött. A megalakulás és illetve választás előtt a jelenvolt ovoda felügyelő bizottsági tagok a törvényben előírt eskül az előjáróság kezeibe letették.

A mi szövetségünk.

(Társulke miatt késett)

A lelkesedés akkor szép és hasznos, ha az ügyet, melyért lelkesülünk keresztül visszük. Sajnos azonban, hogy az elefben a lelkesedés nem szüli meg mindig az eredményt, kivált akkor, ha az ügy keresztülvitelére vállalkozó intézők lelkesedése allelkesedés, vagy ha azt saját érdekük befolyásolja.

Ennek fenyves bizonyítéka az országos hírlapiról szövetség megalakulása. Meg a mult-évi december hó 8-án határozta el a hazai lapok kiküldöttéi nagy lelkesen, hogy szövetséget alakítsanak és ime azota het honap mult el és a lelkes ügy az előkészítő bizottság kezelmében és jóakarataiban aluszsa almat és ha a vidéki sajtó fel nem ebreszti, fel sem fog ebredni.

Az egész szövetség ügy csak ürügy volt bizonyos erdek-kek keresztülvitelére és miután a csiny sikerült, tehát a szövetség ügye már le is tünt a napirendről.

Ilyen eszközül hasznalta fel néhány napilap és a kiállítási igazgatóság a vidéki sajtót. Közeledett az ezrede, a kiállítási igazgatóságnak reklámra volt szüksége, közeledett az újév, néhány napilapnak reklámra volt szüksége, tehát kieszeltek, hogy jó lesz egy ürügyet keresni, melylyel a vidéki lapok szerkesztőit Budapestre lehet csábítani. A furfang hamar alakot öltött, tehát kongresszust tartunk, mert ez alkalommal a legnagyobb ter nyílik igérni mindent, ami szép és jó, azután meg a lelkesedést is legkönnyebben lehet egy kongresszuson érvényesíteni. Ugyis volt. Ezek a jó urak nagyon jól tudták mi faj a vidéki sajtónak, hisz ők sebzik meg folyton folyvást, ennellfogva tudták azt is, hogy a szövetség eszmejevel lehet leginkább ezelt érni. És a számitás sikerült. A vidéki sajtó abban a hiszemben, hogy komoly dologról van szó, mint ez a közvéleményt gyártó emberekhez illenek is, a kongresszus jó benyomása után hasabszámra közölte a sajtóiroda közleményeit és a napilapok reklám híreit.

De nem tartott sokaig, a vidéki sajtó észrevette, hogy felültettek, mert eddig nemcsak hogy a szövetség nem tudott létre jönni hanem a kiállítási igazgatóság cizara erkő csi kötelességének, a vidéki sajtót arra sem érde-

A „Budapesti-Ertesítő” nyomán közöljük.

mesítette, hogy azt a kiállítás megtekintésére meghívja. A nemzetközi hírlapírói kongresszus alkalmával pedig már éppen nem is leteztet vidéki sajtó. (Ott csak a tekintélyes lapok, a gráciában álló lapok voltak hivatalosak.)

Tehát az a kongresszuson kimutatott jóindulat és kedvesség csak addig tartott, a míg szükség volt a vidéki sajtóra, mikor pedig kélőkép kihasználták már nem ismerik többé.

Az ilyen eljárás természetesen csak ott történhetik meg, ahol a sok muriban megfedkeznek mindenről.

Daczára ezen furcsa eljárásnak a vidéki sajtó él és virul és csak annyiban szenvedett kárt, amennyiben olyan sajnós tapasztalatokat volt kénytelen szerezni. De legalább újabb emberismeretekre tett szert s néhány embert ismerni tanult, kiknek bizonyára nem fog többé felülni, a jövőben pedig tudni fogja, hogy miként kell ezt a jóindulatot viszonzni és ezt a piszkos eljárást megtorolni.

Nem fogja irigyelni ezektől az uraktól a kitüntetésüket sem, melyekre ily uton és módon vadásznak.

A vidéki sajtó nem áll az érdek, a befolyás szolgálatában. Ő önzetlenül működik hazafias hivatásában és ez a körülmény meg fogja adni a vidéki sajtónak az erőt, hogy szövetséget megalkothassa. A vidéki sajtó összetartása meg fogja adni az eszközt arra, hogy ügyet védni és oltalmazni tudja. A vidéki sajtó módot fog találni a kisebbítések felülkerekedni s talán több szolgálatot fog tenni és több dicőseget fog hozni a második ezredében, mint azok, a kik ignorálják és mellőzik.

Erschinger János.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Szíveskedjek becses lapjában a következő soroknak helyt adni.

Az újpesti uszoda évről-évre rosszabb állapotban állítatik fel a holt Dunaágban; a részvényláráság, melynek elnöksége egyenként más-más személyekből van összeállítva, nemcsak hogy nem törődik a berendezéssel, hanem elhanyagolja azt. Az egyes öltözőfülkék úgy vannak egymástól elrekesztve, hogy kevéssé lehet átbújni egyikből a másikba, egyetlen fogas, vagy pad, a mi van benne, törve van, s hozzá egy se zárható el, e mellett halálán drága; míg tavaly 3 frtért lehetett egy beretjegyvet kapni, az idén 4 frt., természetes egy-egy részvényes részvényenként kap egy idényjegyet, s azonkívül meg nagy dividendáról kell hogy gondoskodjék a társulati elnökgazgató, a jövedelmeyeiről általában ismert Fornheim Dávid ur. Megjegyezzük, hogy egy részvényt, ha drágán veszünk, 35 frtért bármikor kaphatunk, s ha egy idényjegyet árát 3 frtjával számítunk is, már ez is megfelelne 9% nyereségnek és meg ehhez dividendá is kell.

Itt volna már az ideje, hogy a község állítana fel egy uszodát, akkor legalább meg a szegények fürdőzéséről is lehetne gondoskodni. Újpest, 1896 július 10.

Kiváló tisztelettel

Egy elégedetlen.

Újpesti állami anyakönyvvezetői adatok.

Születési esetek száma az utolsó heten 27. Halálozási esetek száma az utolsó heten 33.

Házasságkötések.

Ma vasárnap július 12-én.

Schmidt Peter Pál és Kocsalik Terecz, Kocsza Illes és Meszaros Veronika, Galandos István és Holik Terecz, Nagy Kaszop Jozsef és Lindwurm Magdolna.

Csütörtökön nincs házasságkötés.

Rákospalotai állami anyakönyvvezetői adatok

Születések száma a múlt heten 14. Halálozások száma 10. Házasságkötések száma 3.

HIREK.

— **Lindt Janos** közsegi bíró fűdiles czeljaból e het elején 10 napi szabadságra megy Karlsbadba. Ezen idő alatt a bírói teendőket törvényszerinti helyettese Hochbaum Jakab törvénybíró fogja ellátni.

— **A róm. kath. egyháztanács** folyó hó

6-án, hétfőn tartotta rendes évi közgyűlést Kárpáthy József elnöke alatt. Az egyháztanácsosok teljes számban megjelentek, ami jele volt a fontos tárgyak iránti érdeklődésnek. Első sorban tárgyalattott a múlt évi zárszámadás 12600 frtról, melyet jóváhagyás vegelt a püspökhöz felterjeszteni határoztak. Következett a folyó évi előirányzat szintén 12000 frtról, mely összeg azonban előreláthatólag 14000-re is fel fog emelkedni, tekintettel arra, hogy egyrésztől statisztikai adatok szerint Újpesten a kath. lelkek száma az elmúlt évben 24 ezerről 27 ezerre emelkedett, tehát ezzel kapcsolatosan az adózók száma is emelkedett, másrésztől pedig a plébánia kiépítése határozatott 2000 frt költségelőiránnyal. Ezután következett Dezső Lajos egyháztanácsos indítványa, ki azon óhajának adott kifejezést, hogy a róm. kath. egyháztanács is csatlakozzék azon országos mozgalomhoz, mely az ezredév emlékezetének megörökítésére irányul. Minthogy azonban az újpesti kath. hitközség vagyon fölött nem rendelkezik, hanem van 10000 frt adóssága, tehát nincs azon helyzetben, hogy pénzadózatot legyen valamely jótékony alapítványkepen, kerü annak elhatározását, hogy a nemetnyelvű egyházi szónoklatok és istentiszteletek egyáltalán kiküszöböltsenek. Ezen hazafias szemléli indítványt, mely ketségtelenül legmeltóbb megörökítése a millennium emlékének, az egyháztanács egyhangulag elfogadta s elhatározta, hogy egy küldöttség jelöltsék ki, mely hivatva lesz ezen határozat jóváhagyását a püspökhöz kieszközölni. Kijelöltek: Dezső Lajos, ki a küldöttség szónoka lesz. Továbbá Kárpáthy Jozsef, Csepreghy Pál és meg többen. Díszretremeltó dolgot műveltek Egormann és Bánovszky egyháztanácsosok, kik daczára annak, hogy idegen anyanyelvűek, önként ajánlkoztak a küldöttségben való részvételre. A magunk részéről öszinte elismeréssel adozunk az újpesti róm. kath. egyháztanácsnak ezen hazafias tényeért, s hisszük, hogy Schusztér Konstantin váci püspök, kinek hazafiassága ismeretes, kész örömmel fogja hozzájárulását megadni, annyival is inkább, mert tekintettel arra, hogy Újpesten 3500 magyar tankötelesség szemben 118 nemet és 60 más nemzetiségű tankötelessé, összesen tehát csak 178 idegent találunk, nemcsak méltányos, de jogos is, hogy a nemetnyelvű istentisztelet általában kiküszöböltsenek. Végül örömmel konstataljuk a jelenlegi egyháztanács okserü gazdálkodását, a minek megvilágosítására elég legyen annyi, hogy a lefolyt 4 év alatt különféle építkezésekre 8000 frtot fordított, s daczára ezen nagyobb beruházásoknak a hitközség adósságaiból 4000 frtot letöltésztett.

— **Miniszteri köszönvt.** A kereskedelemügyi miniszter a budapesti kereskedelmi és iparkamara útján elismerését és köszönetet fejezte ki az »Újpesti ipartestületnek« azert, mert az iparos szakoktatást előmozdítja és az újpesti fátparti szakiskolának 100 frt rendes évi segélyt ad.

— **Az iparossegedet és tanoncok** munkakiállítására jövő szeptember nyitják meg az ezredéves kiállításán, melyre felhívjuk az iparosok és iparbarátok figyelmét.

— **Az újpesti kisiparosok hitelszövetkezete** múlt vasárnap kezdte meg működését. A befizetések és részvényjegyzések nagyon szépen folynak úgy, hogy az új hitelintézetnek a legszebb jövő jósolható. A hitelszövetkezet hivatalos órai minden vasárnap d. e. 8-11 óráig és hétfőn d. u. 3-5 óráig vannak megállapítva, a mikor a befizetések történnek.

— **A vízvezeték és az újpesti gyárak.** Több újpesti gyáros azért folyamodott a fővárosához, engedje meg, hogy a káposztás-megyéri vízműből a gyárak közkutak által vizet kapjanak. A fővárosi középítészeti bizottság méltányossági okokból az engedély megadása mellett nyilatkozott. A közmunkák tanácsa azonban a méltányosság tekinteteket csak azután tartja figyelembe vehetőnek, ha az ideiglenes vízművek megszüntetése után a főváros kélőképe el lesz látva vízzel, sőt vízfőlösléggel lesz.

— **A Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamos vasut részv. tars. és a Budapestvidéki villamos vasut rész. tars.** között tárgyalások folytak az átszállás közvetítése tárgyában. Minthogy azonban utóbbi társaság csak oly feltétel mellett volna hajlandó az átszállást közvetíteni, ha az előbbi társulat részéről a

teljes díj fizetettnek. (A Lehel-utczától a nyugati pályaudvarig 6 kr., a Kalvinterig pedig 10 kr.) a mi cseppet sem méltányos eljárás. Ennelfogva megegyezés még ezideig nem jött létre, hanem az ügy döntés vegelt a kereskedelemügyi miniszterhez kerül. No már kerem! Egy oly szilárd alapokon állótársaságtól mint a »Budapestvidéki« nem vártunk volna ilyen kapzsiságot, mikor a közönség érdekeiről van szó.

— **A Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamos közuti vasut r. t. f. évi június havi kimutatása.** Nevezeti vasut az elmúlt hóban a Lehel-utca megyéri vonalon 92492, a rákospalotai vonalon 129869 személyt, összesen 222361 személyt szállított. Bevétele volt: a Lehel-utca megyéri vonalon 6953 frt 53 $\frac{1}{2}$ kr., a rákospalotai vonalon 9552 frt 78 kr. Összesen 16506 frt 31 $\frac{1}{2}$ kr. Az év elejétől szállított: a Lehel-utca megyéri vonalon 734829, a rákospalotai vonalon 328836, összesen 1,063665 személyt. Bevetel volt: a Lehel-utca megyéri vonalon 52,895 frt 30 kr., a rákospalotai vonalon 23,277 frt 38 $\frac{1}{2}$ kr., összesen 76,172 frt 68 $\frac{1}{2}$ kr. Ezekből látjuk, hogy ez az új vasut hónapról-honapra szembetűnően nagyobb és nagyobb forgalmat csinál.

— **Pestmegye közigazgatási bizottsága** csütörtökön délelőtt ülést tartott Beniczky Ferenc főispán elnöke alatt. Fazekas Agost főjegyző bemutatta Horváth Bela dr. pestvidéki főügyész helyettes előterjesztését a legutóbb történt rabszökésekről. A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy fölterjesztet intez a miniszterelnökhöz, a belügyminiszterhez és az igazságügyminiszterhez, kerve a börtönökhöz és magának a törvényszékeknek is a vármegyeházából való elhelyezését, mert a vármegyeháza immár tisztan a közigazgatás czeljaira is szükséges, de különben sem méltányos dolog, hogy a vármegye legyen kénytelen a börtönökről gondoskodni, holott ez az állam feladata. Az adófelügyelő és a királyi tanfelügyelő jelentését tudomásul vette a bizottság, azután néhány felebbezést intézett el.

— **A Budapesti Értesítő** a hazai lapok könyomatos tudósítója ezentul hetenkint ketszer jelenik meg.

— **Telephon** Mióta a Budapesti közuti vaspályatársaság újpesti vonalat villamos üzemre rendezte be, a távbeszélő készülékek ugyszólván hasznavehetetlenek, mert a folytonos zugas folyán érthetetlen minden szó, s különben is állandóan zavar van a pályán. Ajánlatos volna, hogy a telephonhálózat igazgatósága megtenne a lépéseket eme viasz állapot megszüntetésére.

— **Újpest közseg előljárosága** a következő hirdetmenyt bocsátotta ki: A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóságunk f. évi 42124. X. 1896. sz. rendeletével a folyó évi III. oszt. kereseti adókievetési lajstrom lekerkezven, a lajstrom, de csupan az abban foglalt általános jövedelmi pótdóra való tekintettel f. é. július hó 10-től 8 napon át a község háza közszemlere kitétetett. Erről az érdekeltek oly hozzáadással értesítetnek, hogy a netaláni felebbezések, de eskis az ált. jöv. pótdót illetőleg, az 1883. XLIV. t-cz. 16. §-ában irt módon nyujtandók be.

— **Az újpesti kath. legényegylet** által múlt hó 28-án tartott mulatsága alkalmával a következő felülfizetetek törtentek: Hajnal Alajos 3 frt, Lenscsenszky N. id. Schmiedt Ferenc, N. N., Janovszky Janos, Musitz Istvan, Biro Vendel, Meszaros Janos, Maté Ambros 2-2 frt, id. Farago László, Borbás Istvan, Varga Vincze, Martinovics Jozsef, 1 frt 50 kr.-1 frt 50 kr. özv. Jandó N., Tárnoky Ferenc, id. Kubányi Ferenc, Friedmann Jozsef, a »Kossuth Lajos négyelet«, Baranyai György, Ziegler Jozsef, Landzsár Ferenc, Baltiszviller Alajos 1-1 frt, Schmiedt Karoly, 40 kr. Ugró Balint 20 kr. A szíves felülfizetőknek az »Újpesti kath. legényegylet« elnöksége lapunk útján fejezi ki köszönetét.

— **A rákospalotai casino-egyesület** f. évi július hó 18-án saját helyiségeben táncvizsgalmat rendez, melyre a casinói tagokat b. családjaikkal tisztelettel meghívja. Beleptidij: Személyjegy 1 kor. Családjegy 2 kor. Kezdeté este 8 orakor. A casino t. tagjai által meghívott vendégek szívesen láttatnak.

— **Felsült oseppez.** Reiter Lipót rákospalotai szalócs az újpesti fogyasztási vámvo-

nal elkerülésével Strausz Armin újpesti sör-
árus kocsiján tiltott úton, éjjel 1/2 11 órakor,
tehát tilos időben, 4 hordóban és egy üveg-
ben összesen 113 liter szeszes italt akart Ra-
kospalotára, lakására, csempészni, azonban
utolérte a végzet, mert az újpesti temetőnél
a villamos útjára tért a kocsival s amaz el-
űtötte, megsérülvén a villamos kocsi is meg a
Strausz kocsija is. Ekkor tűnt ki, hogy mi van
a kocsin. A helyszínen megjelent Varga János
rendőr lefoglalta a csempészetre színt sze-
szes italokat és átadta Kanjorszky Agoston
fogyasztási szemlést. Veleményünk sze-
rint az is kufatandó volna, hogy Reiter uram
miként jutott a Strausz kocsihoz?

— Csendelet Újpesten. Mult hétfőn éjjel

őzv. Bonyhádyne vasut-utczai üzletet három-
szor akarták feltörni, de ő a tolvajokat min-
dig elriasztotta. Kedden hajnalban 5 órakor
a Kölesy-utca egyik házában fessegették az
ajtókat, de a tolvajokat, mielőtt szandekukat
elérhették volna, itt is elriasztották.

EGYESÜLETI HIREK.

— »Typographia» budapesti dalárda mult
hó 28-án dalestelyt rendezett Budán a »Fá-
czán» vendéglőben, melyen az »Ujpesti Dal-
kör» valamint több fővárosi és vidéki daley-
let is közreműködött. Az egyetek részint kü-
lön-külön, részint monstrekkorra alakulva
működtek s előadásuk általános tetszésben
részesült.

Szerkesztői üzenetek.

— Omen urnak. Lapunk szük terjedelménél, de
főkép azon oknál fogva, mert a községház épi-
tése ügyében Nemo urnak adott viszonzalásában
ugyszólean eltér a tárgytól s az egész dolgot a
személyeskedés terére fordítja, helyet nem adha-
tunk. Látja ön, hogy lapunk a személyeskedést a
legóvatosabban kerüli, olyan dolgot tehát mint az
őné, melynek minden kifejezése Nemo ur arcába
kergethetné a vert, közze nem teherünk, nemesak
azért, mintha Nemo ur arcára nem férne rá egy
kis pirosság, hanem olvasóink jóiése érdekében
sem. Megvárjuk míg ön egy kissé lecsillapodik,
aztan visszaadjuk a cikkét és ön megteszi azt a
szivességet, hogy korrigal rajta és a közölhetőség
mezébe bújtatja.

Ujpestenek egyedüli dusan és nagy
választékban felszerelt

Papir- és könyvkereskedése Schön Bernát

főut 15, fióküzlet Károly- és templom-utca sarkán.

Író, rajz, festő és mindennemű iskolaszerek nyomtatványok szállítása.

KACZANDER ÉS FUCHS

könyvnyomdája

Ujpest, főut 20. sz.

Ajánlják a kö- és könyvnyomdai szakba vágó összes munkák esinos, gyors
és olcsó ároni készítését, n. m.:

Bank- és kereskedelmi nyomtatványokat, esketési és bali meghívókat, üzleti
kártyákat, falragaszokat, gyászlapokat, műveket, hirdapokat stb.

A n. é. közönség bizalmát és megrendelését kérve, maradunk

l iváló tisztelettel

Kaczander és Fuchs.